

1. ÜLKE HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Resmi adı:	Bangladeş Halk Cumhuriyeti
Yönetim Biçimi:	Parlamenter Demokrasi
Devlet Başkanı:	Abdul Hamid
Başbakan:	Sheikh Hasina
Başkent:	Dakka
Yüzölçümü:	147,570 km ²
İklim:	Tropikal muson
Nüfus:	157,544,416 (2014)
Resmi Dil:	Babgla (Bengali), İngilizce
Din:	İslamiyet (%89.7), Hinduizm (%9.2), Budizm (%0.7), Hristiyan (%0.3), Diğer (%0.1)
Para birimi:	Taka (BDT) – 1 BDT=0,01 ABD Doları (02 Aralık 2014)
Kişi Başına Düşen Milli Gelir:	1.898 Dolar (2013)
Saat farkı:	Bangladeş +4 saat ileri

Üyesi olduğu Uluslararası Kuruluşlar: ADB, APEC, APT, ARF, ASEAN, BIS, CD, CP, EAS, FAO, G-24, G-77, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICRM, IDA, IFAD, IFC, IFRC, IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, CICA (gözlemci üye), INTERPOL, IOC, IOM, IPU, ISO, ITSO, ITU, ITUC, MIGA, MINUSTAH, NAM, OAS (gözlemci üye), OPCW, PCA, PIF (ortak üye), UN, UNCTAD, UNDOF, UNESCO, UNHCR, UNIDO, UNION LATINA, UNMIL, UNMIT, UNMOGIP, UNOCI, UNWTO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO.

Resmi Tatiller: 1 Ocak Yeni yıl, 21 Şubat Uluslararası Anadil Günü, 26 Mart Kurtuluş Günü, 14 Nisan Bengal Yeni Yılı, 1 Mayıs İşçi Bayramı, 16 Aralık Zafer Günü, 25 Aralık Noel.

*Dini bayramlar ve tatiller, dini takvimlere göre belirlenmektedir.

Çalışma Saatleri: Bankalar dahil; Pazar-Perşembe 09:00-13:00 – 14.00-18.00

1.1 Ülkenin Kısa Tarihçesi

Bangladeş, M.Ö. bölgede hüküm süren büyük devletlerin, M.S. 750-1200 arasında ise yerel Palas Hanedanların hakimiyeti altında kaldı. 10. asırdan itibaren Müslümanlar bölgeye hakim olmaya başladılar. Bangladeş 12. asırdan 1757 yılına kadar Müslümanların idaresinde, 1757'den 1905 yılına kadar İngilizlerin hakimiyetinde kaldı.

1947 yılında da Müslüman kesimi "Doğu Pakistan" adıyla Pakistan'ın bir eyaleti oldu. 1969 yılına kadar Pakistan'ın eyaleti olarak kaldı. 28 Kasım 1969'da meclis üyelerinin oluşturulması için yapılan seçim propagandaları esnasında Mucib-ür-Rahman ve onun "Avami Partisi" seçim propagandalarını Doğu Pakistan'a özerklik vereceği vaadi üzerine kurmuştu. Aralık 1970'de yapılan seçimler neticesinde Avami Partisi 313 sandalyeden 167'sini aldı. 1 Mart 1971'de Millet Meclisinin oluşumu ertelendi. Bu durum Doğu Pakistan'da meşru hakların ihlali sayıldı ve genel greve gidildi. Bunun üzerine ordu, grevcilerin üzerine gitti ve iç harp başladı. Bir kısım halk da Hindistan'a sığındı. Bu arada Hindistan-Pakistan Savaşı başladı.

1971 Aralık ayında savaş bittiğinde Hindistan, Doğu Pakistan'ın büyük bir bölümünü işgal etmişti. Hindistan burayı iki hafta kadar kontrol altında tuttu. 22 Aralık 1971'de Mucib-ür-Rahman'ın liderliğinde Bangladeş Müslüman Halk Cumhuriyeti kuruldu ve Hindistan ülkeyi terk etti. Mucib-ür-Rahman ve Avami Partisi'nin iktidara gelmesiyle karışıklıklar dinmedi. 15 Ağustos 1975'te yapılan darbe ile Mucib-ür-Rahman ailesi ile birlikte öldürüldü. İdareyi Kandahar Mustak Ahmed ele aldı. 3 Kasım 1975'te Dakka garnizon komutanı Tuğgeneral Halid Müşerref, Mustak Ahmed'i devirdi. Ancak kendisi iktidarda sadece dört gün kalabildi.

7 Kasım 1975 tarihinde General Ziya-ür-Rahman bir darbe ile Halid Müşerref'i devirdi. Ziya-ür-Rahman zamanında ordu uzun süre siyasetten uzak durdu. 1977 yılında yapılan seçimleri Ziya-ür-Rahman kazandı ve geçici süreyle siyasi istikrar temin edildi. 30 Mayıs 1981 tarihinde bir grup subay ve askeri birlik başarısız bir darbe yaptılar. Ziya-ür-Rahman'a bağlı birlikler darbeyi bastırdılar. Ancak darbe esnasında Ziya-ür-Rahman öldürüldü.

15 Kasım 1981'de seçim yapıldı ve Milli Birlik Partisi lideri, öldürülen Ziya-ür-Rahman'ın yardımcısı Abdüssettar, oyların % 66'sını alarak devlet başkanı oldu. Ancak siyasi istikrar yine temin edilememiş ve kargaşa bitmemişti. Genel Kurmay Başkanı Muhammed Erşad, askeri bir darbe ile Abdüssettar'ı devirerek idareye el koydu. Askeri idare iki sene iş başında kalacağını ilan etti. 21 Mart 1985'te yapılan referandumda Erşad'ın devlet başkanlığında kalması onaylandı. Diktatörlük ve otoriter bir rejimle ülkeyi yönettiği söylenen Muhammed Erşad'ın geniş kitle gösterileri sonucunda istifa etmesi üzerine 6 Aralık 1990'da Şahabeddin Ahmed devlet

başkanlığına vekaleten getirildi. 19 Eylül 1991 senesinde yapılan seçimleri kazanan (Ziya-ür-Rahman'ın dul eşi) Halide Ziya başbakan oldu.

1.2 Siyasi ve İdari Durum

Bangladeş parlamenter demokrasi ile yönetilmektedir. Her beş yılda bir 18 yaş ve üstü tüm vatandaşlar Jatiya Sangsag diye adlandırılan tek meclisli parlamento için seçimlerde oy kullanırlar. Toplam 345 sandalyesi olan parlamentonun 45 sandalyesi kadınlara ayrılmıştır ve bunlar halk oylaması ile değıll parlamentodaki 300 parlamenter tarafından seçilirler. Başbakan, Cumhurbaşkanı tarafından resmen atanmış olsa bile, parlamento üyesi olmak zorunda olup, parlamento genelinin güvenini hak etmesi gerekmektedir. Cumhurbaşkanı, parlamento tarafından seçilen devletin başıdır.

Bangladeş'in anayasası 1972 yılında düzenlenmiştir ve 14 maddeden oluşur. En yüksek yargı organı Yargıtay'dır. Yargıçlar, Cumhurbaşkanı tarafından atanırlar.

Bangladeş'deki idari bölge sayısı yedidir. Bunlar: Dakka, Chittagong, Khulna, Rajshahi, Barisal, Sylhet ve Rangpur'dur. Her idari bölge de kendi içinde illere bölünmüştür. Bangladeş genelinde toplam 64 il bulunmaktadır. Ayrıca 'Upzila' adı verilen 4.600 ilçe ve 68.000 köy mevcuttur. Köyler 'Union Parishad' adı verilen bir kaç köyün bağılı olduğu idari birimler tarafından yönetilmektedir.

* Kaynak: T.C. Dışişleri Bakanlığı

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Bangladeş ticarete ve piyasaya dayalı gelişmekte olan bir ekonomiye sahiptir. Uluslararası Para Fonu (IMF) verilerine göre 2014 yılında, Bangladeş dünyada satın alma gücü paritesine göre 39. en büyük ekonomiye sahip ülkedir. Bangladeş ekonomisi son yıllarda ortalama yaklaşık olarak %6-7 oranında büyümektedir. Bunun yanı sıra ülkenin 2014 enflasyon oranı ise 6.60'tır. GSYİH'nın yarısından fazlası servis sektörüne aittir. Bangladeş nüfusunun yaklaşık olarak yarısı tarım sektöründe çalışmaktadır. Hazır giyim sektörü, deri ve deri mamulleri, jüt, balıkçılık, seramik, sebze ve meyve üretimi ekonominin en dinamik olduğu alanlardır. Ülkenin döviz gelirlerinin başlıca kaynağı yurtdışında çalışan Bangladeşli işçilerin gelirleri ve tekstil ürünleri ihracatıdır. Gemi inşaası ve şeker kamışı yetiştiriciliği Bangladeş ekonomisinin büyümesindeki önemli etkenlerdir.

Temel Ekonomik Göstergeler

	2009 ¹	2010 ¹	2011 ²	2012 ³	2013 ³
GSYİH (milyon ABD \$)	89.4	100.1	108.1	113.9	126.4
Kişibaşı GSYİH (Satın Alma Gücü Paritesi)	1.411	1.494	1.599	1.719	1.846
GSYİH artışı (%)	5.7	6.1	6.7	6.3	6.4
İşsizlik Oranı (ort)	5.1	5.1	5	5	5
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort)	5.4	8.1	10.7	7.5	6.8
İhracat FOB (milyar ABD \$)	15.073	19.239	23.856	26.838	30.756
İthalat FOB (milyar ABD \$)	-19.678	-24.723	-31.745	-35.237	-39.183
Cari İşlemler Dengesi (milyar ABD \$)	-4.605	-5.485	-7.889	-8.399	-8.427

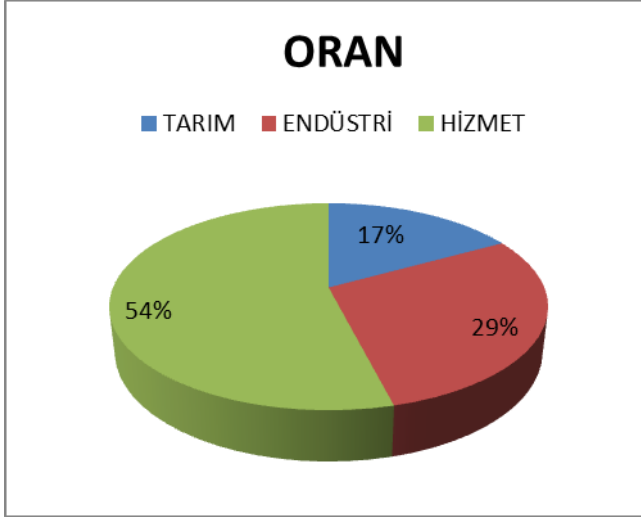
Dış Borç (yıl sonu; milyar ABD \$)	23.82	24.634	25.158	25.153	25.292
Uluslararası Rezervler (milyon ABD \$)	10.343	11.153	11.447	11.63	

Kaynak: Economist Intelligence Unit, Bangladesh Country Report December 2011

¹: Gerçekleşen, ²: EIU tahmini, ³: EIU öngörüsü

2.1 SEKTÖRLER

GSYİH'nin Sektörel Dağılımı -2013

*Kaynak: CIA Factbook, Bangladeş

Tarım

Bangladeş topraklarının yüzde 62'si tarım alanı, yüzde 4'ü otlak, yüzde 15'i ormanlıktır. Bangladeş'in toplam alanlarının 2/3'ü ekilebilmekte olup, şehirleşme ve nehirlerin sebep olduğu erozyonlar her yıl ekilebilir arazileri küçültmektedir. Ülkede yetişen başlıca tarım ürünleri; pirinç, buğday, jüt, tütün, şeker kamışı, bakliyat, yağlı tohumlar, baharatlar, patates, yaş sebzeler, muz, mango ve çaydır.

Ülkede yetişen en önemli tarım ürünü pirinçtir. ABD Tarım Bakanlığı Dış Tarım Servisi'nin (USDA FAS) tahminlerine göre; Bangladeş'in 2012/13 sezonunda ürettiği pirinç miktarı 34 milyon tondur. Bangladeş, bu üretim miktarıyla dünya pirinç üretiminde ilk dört ülke arasında yer almaktadır. Ancak ülke pirinç üretiminin tamamına yakını kendi iç tüketimi için değerlendirmekte, hatta üretimi iç tüketimi tamamen karşılamamaktadır.

Bangladeş'in ekonomik yapısı son yıllarda hızla bir değişim göstermiş ve 2013 yılı içinde sektörel dağılımda tarımın oranı %17'ye kadar gerilemiştir. Bu gerilemede ülkedeki altyapıların yetersizliğinin payı büyüktür. Altyapı yetersizliği üretim maliyetini yükseltmekte bu da nüfusun diğer sektörlere kaymasına sebep olmaktadır. Bangladeş'te geleneksel olarak Ganj Deltası'nda pirinç yetiştirilmektedir ve bölgedeki pirinç üretimi ile ülke kendi kendine yeter duruma gelmeye başlamıştır. Ancak olumsuz hava koşulları, sel felaketleri ve kasırgalar nedeniyle tarımsal üretim seviyelerinde yıllara göre önemli farklılıklar kaydedilmektedir. Örneğin 2007 yılında yaşanan sel felaketinde 2 milyon tona yakın pirinç mahsulü zarar görmüştür. Uzmanlar, Uluslararası Pirinç Araştırma Enstitüsü'nün geliştirdiği sele dayanıklı pirinç tohumlarının çiftçiler tarafından kullanımının yaygınlaşması ile, sellerin sebep olduğu mahsul kayıplarında ciddi azalmalar sağlanacağını düşünmektedir.

*Kaynak: <http://www.fas.usda.gov/data>

GSYİH'nın Sektörlere Göre Değişim Oranı (%)

	2007 ¹	2008 ¹	2009 ¹	2010 ¹	2011 ¹	2012 ²	2013 ²
GSYİH	6.4	6.2	5.7	6.1	6.7	6.3	6.4
Tarım	4.6	3.2	4.1	5.2	5.0	4.2	4.0
Sanayi	8.4	6.8	6.5	6.5	8.2	8.4	7.4
Hizmetler	6.1	7.1	6.0	6.2	6.5	6.0	6.6

¹: Gerçekleşen, ²: Projeksiyon, ³: Mali yıl sonu 30 Haziran

*Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Bangladesh Country Report, Aralık 2011.

Sanayi

Bangladeş sanayi sektörü ihracat odaklıdır. Endüstriyel hammadde ithalatındaki keskin artış ve vadeli kredilerdeki güçlü büyüme, sanayi sektörü için olumlu gelişmeler olarak kaydedilmektedir. Öte yandan akut enerji ve gas sıkıntısı sektörün büyüme potansiyeli önündeki en büyük engellerdir. Doğalgaz kesintisi yeni sanayi birimlerinin kurulmasında ve sanayi üretiminde aksaklıklara neden olmaktadır.

Hazır giyim, jüt, pamuklu tekstiller, çay işleme, kağıt, çimento, kimyasal gübre, hafif mühendislik ürünleri, şeker, yağ rafinerisi, çelik, gemi inşaatı, tuğla üretimi, konut inşaatı, halı üretimi, seramik eşya, ilaç ve eczacılık ürünleri, otobüs-kamyon montajı, radyo-TV-bilgisayar montajı Bangladeş'teki en önemli sanayi kollarıdır. Bunların yanı sıra hazır giyim sektöründe önemli bir yeri vardır. Bu sektördeki işletmelerin birçoğu ihracat odaklı çalışmaktadır. Hazır giyim sektöründe kullanılan ham maddelerin tamamına yakını ithal edilmektedir. Sektör, toplam ihracatın yarısından fazla ihracat yapmaktadır. Bu sektörün en önemli pazarları ise AB ülkeleri ve ABD'dir.

Bangladeş ithalat-ihracat değerleri (2009-2013)

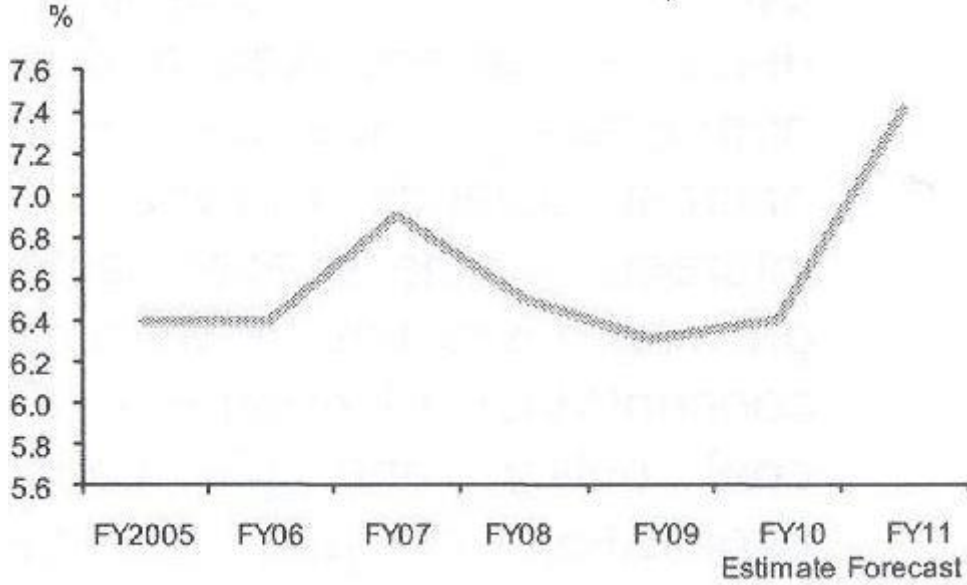
(Milyar \$)	2009	2010	2011	2012	2013
İhracat	17,2	20,5	26,9	26,9	30,6
İthalat	18,4	26,2	31,9	30,9	32,8
Ticaret Hacmi	35,6	46,7	58,8	57,8	63,4
Denge	-1,2	-5,7	-5	-4	-2,2

*Kaynak: Trademap

Hizmetler

Bangladeş GSYİH'nin büyük bir bölümü (%53) hizmet sektöründen sağlanmaktadır. Hizmet sektörü, otel, restoran, ulaşım, haberleşme, depolama, toptan ve perakende satış hizmetleri, gayrimenkul hizmetleri, kamu yönetimi, savunma, eğitim, sağlık ve sosyal hizmetlerden oluşmaktadır. Asya Kalkınma Bankası'nın Bangladeş Raporu'na göre son yıllarda ülkedeki ithalat ve ihracattaki artışın, haberleşme ve ulaşım sektörlerini olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Haberleşme sektörünün son yıllarda geliştirilen yeni teknolojiler sayesinde büyümesi beklenmektedir.

Bangladeş Hizmet Sektöründe Büyüme

*Kaynak: Asian Development Bank, Bangladesh Quarterly Economic Update, Eylül 2011
FY= Mali yıl

Enerji

Bangladeş Hükümeti ülkenin 2021 yılına kadar orta gelirli ülkeler seviyesine çıkarılmasını 2021 vizyonu olarak benimsemiştir. Bu stratejik vizyonu gerçekleştirebilmek için, devlet çeşitli alanlarda özellikle altyapı ve enerji alanında özel sektör ortaklığı ve doğrudan yabancı yatırımları bu alanlara çekebilmek adına bir takım teşvikler (örneğin; özel enerji şirketleri 15 yıl süreyle Bangladeş'de kurumlar vergisinden muaf tutulmaktadır) uygulamaya başlamıştır.

Ülkenin başlıca enerji kaynakları ; doğal gaz ve kömürdür. Ülkede aynı zamanda üç noktada petrol yabancı şirketler tarafından çıkarılmaktadır. Ülkedeki doğal gaz ticari enerji talebinin %75'ini karşılayabilmektedir. Bangladeş ticari enerji talebini karşılayabilmek için yılda ortalama 1.3 milyon metrik ton ham petrol ve 2.7 milyon metrik ton rafine edilmiş petrol ürünleri ithal etmektedir.

2.2 DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Coğrafi konumu itibariyle, uluslararası deniz ve hava yollarına kolay erişim sağlanabilmekte bu da küresel ticaret için ideal bir ortam sunmaktadır. Ülkede işgücü maliyetlerinin düşük olması, doğal gaz rezervlerinin ve verimli arazilerin bulunması ülkedeki altyapı yetersizliklerinin giderilmesi halinde bölgeye yabancı yatırımların artacağı düşünülmektedir. Bangladeş'de üretilen ürünlerin çoğu AB, Avusturalya,

Kanada ve Norveç’de vergiden muaf tutulmaktadır. Tayland, Hindistan ve Pakistan’da ise düşük vergilere tabii tutulmaktadır. Çin, Malezya, Rusya ve diğer komşu ülkelerle ürünlerin vergi muafiyetleri hakkında müzakere süreci devam etmektedir.

3. ÜLKEDE İŞ KURMA MEVZUATI

3.1 Vergiler: Ülkedeki vergileri düzenleyen kurum Ulusal Gelir Kurulu (National Board of Revenue-NBR)’dur. Kurumun görevi devlet adına gümrük vergileri, katma değer vergileri (KDV) ve gelir vergilerini toplamaktır. Ülkedeki en önemli vergi kurumlar vergisidir. Kurumlar vergisi hisseleri halka açık olan şirketler için %27.5, diğerleri için %37.5 oranındadır. Yabancı bankalar için ise vergi oranı % 42.5’tir.Ulusal Gelir Kurulu yüzde yüz ihracat için kurulmuş firmalar ya da ithal girdiye dayanan sektörlere antrepo sağlamaktadır. Gelir vergisi doğrudan vergiler içindeki önemli kaynaklardan biridir. Kademeli olarak artan bir sistemdir. Eşitlik ve sosyal adaleti sağlamak adına gelir vergisi ödeme gücüne göre belirlenmektedir.

Vergilerle ilgili detaylı bilgilere <http://www.nbr-bd.org> adresinden ulaşabilirsiniz.

3.2 Yatırımlara Sağlanan Teşvikler

Vergi Muafiyeti: Genel olarak 5-7 yıl arasında arasında vergi muafiyeti pek çok iş kolundaki yatırımlar için uygulanmaktadır. Diğer taraftan, elektrik üretim santralleri için vergi muafiyeti 15 yıla kadar sağlanabilmektedir.

Gümrük Vergisi:İhracata yönelik sanayilere gümrük vergisi muafiyeti uygulanmakta olup, diğer sanayi faaliyetlerinde ise %5 oranında ad valorem gümrük vergisi (ithal edilen maldan alınan gümrük vergisinin malın değerine göre belirlendiği gümrük vergisidir) uygulanmaktadır.

Gelir Vergisi: Bangladeş’in pek çok ülkeyle karşılıklı yatırım anlaşması yapmış olmasından dolayı, çifte vergilendirme sorunu pek çok ülke yatırımı için bulunmamaktadır. Gelir vergisi mevzuatında belirtilen bazı sektörlerde üç yıla kadar yabancı işçiler için gelir vergisinden muafiyet uygulanmaktadır.

Yurt Dışına Kar Transferi:Yatırım sermayesinin ve kar payının yurt dışına transferinde genel olarak serbestlik tanınmıştır.

Mülkiyet: Yabancı yatırımcılar ticari teşebbüslerini, yerel partnerlerle ortak olarak ya da tamamen kendi mülkiyetlerinde kurabilirler.

* Yabancı yatırımlarla ilgili detaylı bilgilere ülkenin Yatırım Kurumu olan Board of Investment (BOI)’ın internet sitesinden ulaşılabilir. (<http://boi.gov.bd>)

*Kaynak: National Board of Revenue <http://www.nbr-bd.org>

4. DIŞ TİCARET

Bangladeş temel ürünlerde ithalata bağımlılığı nedeniyle gelecek yıllarda dış ticaret açığının 11 milyar dolara ulaşması beklenmektedir. Ülke enerji ihtiyacının büyük bir kısmını ithalat yoluyla gidermektedir. Önümüzdeki dört sene içinde ülkenin petrol ithalatının tüm ithalatın %10'unu teşkil etmesi beklenmektedir. Bangladeş'in en önemli ihracat sektörü olan hazır giyim sektöründe üretim yüksek oranlarda iplik ithalatına bağlıdır.

Dış Ticaret Göstergeleri (Milyon Dolar)

(Milyar \$)	2009	2010	2011	2012	2013
İhracat	17,2	20,5	26,9	26,9	30,6
İthalat	18,4	26,2	31,9	30,9	32,8
Ticaret Hacmi	35,6	46,7	58,8	57,8	63,4
Denge	-1,2	-5,7	-5	-4	-2,2

*Kaynak: Trademap

Başlıca İhraç Ürünleri (2013):

GTIP	Ürün	Tutar (Milyon \$)
61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	13.115
62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	12.992
63	Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer eşya, paçavralar	1.032
03	Balıklar, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar ve suda yaşayan diğer omurgasız hayvanlar	625
53	Dokumaya elverişli diğer bitkisel lifler, kağıt ipliği ve kağıt ipliğinden	585

Kaynak: Trademap

Başlıca İthal Ürünleri (2013):

GTIP	Ürün	Tutar (Milyon \$)
52	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	4.974
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	3.345
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	2.270
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları	1.805
72	Demir ve çelik	1.618

Kaynak: Trademap

Bangladeş'in başlıca ihraç malları örme, hazır konfeksiyon, dokuma, hazır giyim, jüt ve jüt ürünleri, dondurulmuş su ürünleri ve deridir. Öte yandan Bangladeş

yurtdışından başlıca sermaye malları, petrol ürünleri, tekstil kumaş ve maddeleri, ham pamuk, yemeklik yağ, kimyasallar ve tarım ürünleri ithal etmektedir.

Bangladeş'in Dış Ticaretinde Başlıca Ülkeler

1. İhracatında Başlıca Ülkeler (2013):

Ülke	Tutar (Milyon \$)	Yüzde
ABD	5.594	%18,2
Almanya	4.665	%15,2
İngiltere	2.912	%9,5
Fransa	2.084	%6,8
İspanya	1.668	%5,4

Kaynak: Trademap

2. İthalatında Başlıca Ülkeler (2013):

Ülke	Tutar (Milyon \$)	Yüzde
Çin	9.710	%26,9
Hindistan	5.993	%18,3
Singapur	2.536	%7,7
Malezya	1.589	%4,8
Güney Kore	1.427	%4,3

Kaynak: Trademap

5. TÜRKİYE- BANGLADEŞ TİCARİ İLİŞKİLER

5.1 Türkiye Bangladeş Dış Ticaret Değerleri (1000 ABD Doları)

Yıl	İthalat	İhracat	Hacim
2008	447.708	69.528	517.237
2009	523.576	134.741	658.317
2010	844.660	169.521	1.014.182
2011	895.999	132.198	1.028.197
2012	776.336	214.168	990.554
2013	1.004.000	195.536	1.199.536

*Kaynak: TÜİK

Türkiye Bangladeş'e başlıca baklagiller, boratlar, demir, mermer, alaşımsız çelikten yarı mamuller, demir-çelik çubuklar, alüminyum plaka, levha ve şeritler, dokuma maddelerini yıkama, kurutma, ütöleme makina ve cihazları, yeni ve ikinci el tekstil makinaları, tekstil kimyasalları ve cam ihraç etmektedir.

Bangladeş'ten, jüt, eşya ambalajında kullanılan çuvallar ve torbalar, hazır giyim ürünleri ve ayakkabı ithal etmektedir. Son dönemde tekstil firmalarımız Bangladeş'e olan yatırımlarını arttırmaktadırlar. Bazı firmalarımız, Bangladeş'te yerleşik ofisler açarken bazıları ise fabrikalarını Bangladeş'e taşımaktadırlar. Bu çerçevede tekstil-hazır giyim, halıcılık, eğitim, yazılım gibi alanlarda 10 civarında firmamız Bangladeş'te faaliyet göstermektedir.

Türk tekstil sektörünün maliyetler nedeniyle daha yüksek katma değerli ürünlerin üretimine yönelmesi ve bu sırada tişört vb. düşük maliyetli ürünlere yönelik talebi

Bangladeş başta olmak üzere maliyet avantajı daha yüksek ülkelerden ithal etmeye başlamıştır ve bu nedenle son yıllarda Türkiye'nin Bangladeş'ten yaptığı ithalat artış göstermiştir. Tekstil alımlarından kaynaklanan artışla birlikte ticaret hacminin önümüzdeki senelerde de yükselme eğilimini devam ettireceği düşünülmektedir. Aynı zamanda 2011 yıl sonu itibariyle İstanbul-Dakka arasında başlayan THY seferlerinin iki ülke arasındaki ticari ilişkilere belli ölçüde ivme kazandıracığı düşünülmektedir.

5.2 Türkiye'nin İhraç Ettiği Ürünler (2013)

GTIP	Ürün	Tutar (Milyon \$)
72	Demir ve çelik	56,4
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	39
52	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	14,4
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça	11,1
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları	9,9
Diğer		64,7
Toplam		195,5

Kaynak: TÜİK

5.3 Türkiye'nin 2013 Yılında Bangladeş'ten İthal Ettiği Ürünler

GTIP	Ürün	Tutar (Milyon \$)
61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	541,9
62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	238,2
53	Dokumaya elverişli diğer bitkisel lifler, kağıt ipliği ve kağıt ipliğinden	183,5
69	Seramik mamulleri	11,5
55	Sentetik ve suni devamsız lifler	6,4
Diğer		22,9
Toplam		1.004,4

Kaynak: TÜİK

5.4 Tarım ve Gıda Ürünleri İhraç Potansiyelimiz

Bakliyat: Bangladeş, bakliyat alanında üretimi yetersiz olduğundan ithalata bağımlı durumdadır. Bakliyat ithalatında en önemli ürün mercimektir. Ülkemiz bu üründe Kanada ve Avusturalya ile birlikte önemli tedarikçiler arasında yer almaktadır. Bangladeş, dünya bakliyat ithalatından %4,39 pay almakta olup dünyanın en büyük 3. ithalatçısı konumundadır. Türkiye'nin ülkenin ithalatından aldığı pay ise %6,2'dir.

Bisküvi: Bangladeş'te artan gelir seviyesi ve süpermarketlerin yaygınlaşması tüketicilerin ithal ürünlere olan ilgisini arttırmıştır. Ülkemizde üretilen ürünlerin Bangladeş'te yaygınlaşan süpermarketler yolu ile tüketicilere ulaştırılabileceği

düşünülmektedir. Ülkede faaliyet gösteren bisküvi firmalarının başlıcaları arasında Haque Brothers, Bengal Biscuits, Bangas Limited, Alamin Biscuit ve Nabisco yer almaktadır.

Kuru Üzüm: Göreceli daha uzun raf ömrü nedeniyle Bangladeş tüketicileri tarafından tercih edilmeye başlanan kuru üzüm ağırlıklı olarak Çin, Hindistan ve Pakistan'dan tedarik edilmektedir. Ülkemizin dünyada önemli bir üretici olması nedeniyle bu alanda önemli bir potansiyele sahip olabileceği düşünülmektedir.

Maya: Ülkede gelir düzeyinin artması sonucu ekmek çeşitleri ve unlu mamuller ülkenin büyük yerleşim yerlerinde bulunan süpermarketlerde yer almaya başlamış ve bu bağlamda maya çeşitlerine olan talebin önümüzdeki dönem artacağı düşünülmektedir.

Fındık: Bangladeş'te üretime konu olan sert kabuklu meyve betel fıstığıdır. Ancak betel fıstığının tüketimi diğer sert kabuklu meyve tüketiminden farklı olup, bu ürün yaprağı ile birlikte çiğnenmekte, çerez olarak tüketilmemektedir. Şekerli ve çikolatalı mamuller Bangladeş'te lüks ürün olarak algılanmakta olup, bu ürünlerde fındığın kullanımı ile ilgili tanıtım çalışmalarının yapılması, halihazırda bu ülkeye ihracatı henüz bulunmayan fındık ve fındık mamulleri ihracatımız açısından önem arz etmektedir.

Yaş Meyve Sebze: Bangladeş'te yaş meyve ve sebzeler hastalıktan koruyucu ve iyileştirici besinler olarak algılanmakta olup, tüketiciler arasında değerli gıdalar olarak değerlendirilmektedir. Ülkede daha fazla meyve ve sebze üretimi için girişimler bulunmakla birlikte alanın kısıtlı olması ve tüketicilerin artan geliri nedeniyle, bu ürünlerin ithalatı yıldan yıla artmaktadır. Ülkede kişi başı yaş meyve ve sebze tüketiminin 85 kg civarında olduğu tahmin edilmektedir. Patates, patlıcan ve yeşil yapraklı sebzeler en çok tercih edilen sebze türleri olup, meyvelerden muz, mango ve jackfruit en çok tüketilen ürünler arasında bulunmaktadır.

Soğan: Bangladeş mutfağında önemli bir ürün konumunda bulunan soğan ağırlıklı olarak Hindistan'dan ithal edilmekle birlikte, 2011 yılında bu ülkede soğan fiyatlarının artması sonucu başka tedarikçi pazarlar önem kazanmaya başlamıştır. Ülkemizin dünyada önemli bir soğan üreticisi olması nedeniyle özellikle dünya fiyatlarının elverişli olması duurmunda Bangladeş'e soğan ihracatımızın artırılacağı düşünülmektedir. Bangladeş, dünya soğan ithalatından %5,79 pay almakta olup, en büyük 5. ithalatçıdır.

Zeytinyağı: Bangladeş'te geleneksel olarak acı bir tada sahip olan hardal yağı kullanılmaktadır. Ancak son yıllarda tüketici tercihlerinin değişime uğramasıyla tadı daha nötr olan yağlar tercih edilmeye başlanmıştır. Ülkede soya yağı ve palm yağı rafine edilmiş formlarda tüketilmektedir. Zeytinyağı tüketimi yaygınlaşmamış olmakla beraber, ülkedeki gelir düzeyinin yükselmesi ve sağlıklı beslenmeye yönelik talebin artması ile önümüzdeki dönemde zeytinyağı ihracatımızın artacağı düşünülmektedir. 2007 yılında ülkemiz bu sektörde en önemli tedarikçi konumunda iken , 2010 yılında İspanya en önemli ihracatçı konumunda yer almaktadır.

*Kaynak: IGEME, Bangladeş Ülke Raporu

5.5 Sanayi Ürünleri ve Hizmetler İhraç Potansiyelimiz

Televizyon: Tüplü televizyonlar pazara uzun süre hakim olmakla birlikte son yıllarda, LCD, DLP ve LCOS tipi televizyon alıcıları popülerlik kazanmıştır. Bangladeş'te yılda yaklaşık 400000 adet televizyonun satıldığı tahmin edilmekte olup, Sony (Bangladeş'te *Rangs* olarak da bilinmektedir.) markasının pazarın %35'ine ve Çin kökenli Konka'nın ise pazarın beşte birine hakim olduğu bilinmektedir. Diğer markaların pazar payları ise yaklaşık olarak: TCL %18, Singer %12, LG %11,25 ve Samsung %10'dur.

Jeneratör: Ülkede sık sık elektriklerin kesilmesi sanayi üretiminde önemli aksamalara neden olmakta ve dolayısıyla ülke ekonomisini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu bağlamda son yıllarda elektrik üreten jeneratör talebinde önemli artışlar gerçekleşmiştir. Pazarda Çin Halk Cumhuriyeti en önemli tedarikçi konumunda bulunmakta, diğer önemli ülkeler ise Finlandiya ve Singapur'dur.

İnşaat Malzemeleri: Bangladeş'te 1990'lardan itibaren hız kazanmaya başlayan inşaat sektörü, ülkemiz için önemli ihracat imkanları yaratmaktadır. Ağırlıklı olarak inşaatta kullanılan demir ve çelik ürünleri üretimine sahip ülkemizin Bangladeş'e ihracatının artması olası görünmektedir. Ülkemizin portland tipi çimentoda önemli bir rekabet avantajı bulunmakta olup, Bangladeş'te çeşitli yatırımların artırılmasıyla bu alanda ülkemiz ürünlerinin ihracatının artırılmasının mümkün olabileceği düşünülmektedir.

Otomotiv ve Yan Sanayi: Bangladeş'te gelir düzeyinin artması sonucu otomotiv ürünlerinde talep her geçen yıl artmaktadır. Bunun sonucu olarak bir çok uluslararası firma Bangladeş'te montaj tesisi kurmuştur. Binek otomobillerinde Toyota pazarın önemli bir bölümünü elinde bulundurmakta olup, bu bağlamda özellikle otomotiv yedek parça ihracatımızın bu ülkeye gerçekleştirilmesinin mümkün olduğu düşünülmektedir. İthalat genellikle Hindistan, Çin, Japonya, G. Kore ve Finlandiya, Almanya ve Fransa gibi Avrupa ülkelerinden gerçekleştirilmektedir. İthal edilen başlıca ürünler araba tekerlekleri, fren ve şok emicilerdir.

Tekstil ve Örgü Makineleri: Bangladeş'te tekstil ürünleri ülkenin en önemli ihracat kalemleri arasında bulunmakta, hazır giyim sektöründe birçok uluslararası marka göreceli olarak daha düşük maliyetler nedeniyle Bangladeş'te bu alanda yatırım gerçekleştirmektedir. Bu alanda önemli bir üretici ve ihracatçı olan ülkemiz firmaları Bangladeş'te düzenlenen fuarlara katılmakta olup, bu alandaki pazar payımızı artırmaya çalışmaktadır.

*Kaynak: IGEME, Bangladeş Ülke Raporu

5.6 Türkiye- Bangladeş Arasındaki Anlaşma ve Protokoller

- 7 Temmuz 1976 Ticaret Anlaşması
- 9 Mart 1979 Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması
- 9 Mart 1981 Kültür Anlaşması
- 10 Mart 1981 Askeri Eğitim ve Öğretim İşbirliği Anlaşması
- 5 Mayıs 1986 Bankacılık Anlaşması
- 1 Kasım 1986 Denizcilik Anlaşması
- 12 Kasım 1987 Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması
- 14 Mayıs 1993 Teknik İşbirliği Anlaşması

- 25 Mart 1997 Kültürel Değişim Programı
- 25 Mart 1997 Hava Taşımacılığı Anlaşması
- 17 Temmuz 1997 Teknik ve Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşması
- 31 Ekim 1999 Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması
- 2 Nisan 2002 Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşması
- 19 Kasım 2009 3.Dönem KEK Toplantısı Protokolü

*Kaynak: T.C. Dakka Büyükelçiliği

Sayın Cumhurbaşkanımızın Şubat 2010'da Bangladeş'e gerçekleştirdiği resmi ziyarette kendisine eşlik eden 100 kadar işadamımız Dakka'da Bangladeşli muhataplarıyla bir araya gelme imkanını yakalamış ve önemli iş ortaklıklarının kurulması için temel atmışlardır. Ülkemizle Bangladeş arasında imzalanmış bulunan anlaşmalar çerçevesinde oluşturulan Türkiye-Bangladeş Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği (KEK) Karma Komisyonu Üçüncü Dönem toplantısı 2009 yılında Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Toplantı çerçevesinde ikili ticari ilişkilerin daha ileri bir seviyeye götürülebilmesine imkan sağlayacak temel politika kararları alınmıştır.

TÜRKİYE – BANGLADEŞ İŞ KONSEYİ

Konsej Hakkında

Türk Tarafı Başkanı: Erdil Sığınmış
 Firma ve Ünvanı: Üç Atlar Danışmanlık
 Karşı Kanat Başkanı: Abdul Kader Azad
 Firma ve Ünvanı:
 Muhatap Kuruluş: Bangladeş Ticaret ve Sanayi Odaları Federasyonu (FBCCI)
 Web Adresi: <http://www.fbcci-bd.org/>

Faydalı Bilgiler

Diplomatik Misyon Temsilcilikleri

T.C.DAKKA BÜYÜKELÇİLİĞİ

House No: 7 Road No:2 Baridhara - Dhaka-1212
 Telefon:+880 2 882 21 98, +880 2 882 35 36, +880 2 881 32 97
 Faks:+880 2 882 38 73
 E-Posta: embassy.dhaka@mfa.gov.tr

CHITTAGONG FAHRİ BAŞKONSOLOSLUĞU

Adres Batali Hills Chittagong,4000 Bangladesh
 Telefon: 00 88 031 613953 , 613084

Faks: 00 88 031 610596
E-Posta:skkhan@dhaka.net

BANGLADEŞ HALK CUMHURİYETİ BÜYÜKELÇİLİĞİ

Adres : Birlik Mah. 391. Cad. No:16 Çankaya - Ankara / Türkiye
Tel : (+ 90 312) 495 27 19 and (+ 90 312) 495 27 20
Faks : (+ 90 312) 495 27 44
E-posta : bdootankara@ttmail.com

BANGLADEŞ HALK CUMHURİYETİ İSTANBUL FAHİR BAŞKONSOLOSLUĞU

Adres: Mecidiyeköy Mah. Bestekar Şevkibey Sk. No:23 Balmumcu Beşiktaş / İSTANBUL
Telefon: (0212) 274 29 29
Faks: (0212) 274 63 68
E-mail: selka@selkakimya.com.tr

BANGLADEŞ HALK CUMHURİYETİ İZMİR FAHİR KONSOLOSLUĞU

Adres: 1375 Sok. Cumhuriyet İş Hani No:25/204 35210 Alsancak İZMİR
Telefon: (0232) 464 30 02-03
Faks: (0232) 421 47 36
E-mail: zerrin.cakmakoglu@hotmail.com

Resmi Kurumlar

Ministry of Foreign Affairs <http://www.mofa.gov.bd/>
Ministry of Commerce <http://www.mincom.gov.bd/>
Ministry of Agriculture <http://www.moa.gov.bd/>
Export Promotion Bureau <http://www.epb.gov.bd/>
Bangladesh Tariff Commission <http://www.bdtariffcom.org/>
Federation of Bangladesh Chambers of Commerce and Industry ,
<http://www.fbcci-bd.org/>
Bangladesh Bank <http://www.bangladesh-bank.org/>
Bangladesh Bureau of Statistics <http://www.bbs.gov.bd/Home.aspx>
Board of Investment <http://boi.gov.bd/>

Haber Kaynakları

Bangladesh Business News <http://www.businessnews-bd.com/>
The Bangladesh Today <http://www.thebangladeshtoday.com/>
E- Bangladesh <http://www.ebangladesh.com/>
Blitz <http://www.weeklyblitz.net/>

Diğer

DEİK İletişim:

Volkan Yüzer, İş Konseyi Koordinatörü

Tel: + 90 212 339 50 80

E-posta: vyuzer@deik.org.tr

Fuarlar

- 1- ASIA PHARMA EXPO : International Pharmacy Exhibition -Dakka- 08.01.2015 - 10.01.2015
- 2- YARN & FABRICS SOURCING SHOW : International Yarn & Fabrics Sourcing Fair Show –Dakka- 14.01.2015 – 17.01.2015
- 3- ZAK GARMENTECH BANGLADESH : International Garment & Textile Machinery Trade Show –Dakka- 14.01.2015 – 17.01.2015
- 4- IEE EXPO (INTERNATIONAL ELEVATOR & ESCALATOR EXPO) DHAKA : International Escalator & Elevator Expo in Bangladesh –Dakka- 10.02.2015 – 12.02.2015
- 5- DHAKA MOTOR SHOW – Dakka- 09.04.2015 – 11.04.2015
- 6- BANGLADESH CLINICAL LAB EXPO –Dakka- 07.05.2015- 09.05.2015
- 7- MEDITEX BANGLADESH –Dakka- 07.05.2015-09.05.2015
- 8- ASIAN INTERNATIONAL TRADE EXPO -Dakka- 10.06.2015 – 14.06.2015